

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2019. gada 4. jūlijā*

Valsts pienākumu neizpilde – Pakalpojumi iekšējā tirgū – Direktīva 2006/123/EK – 15. pants – LESD
49. pants – Brīvība veikt uzņēmējdarbību – Arhitektu un inženieru honorāri par plānošanas
pakalpojumiem – Minimālie un maksimālie tarifi

Lietā C-377/17

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2017. gada 23. jūnijā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *W. Mölls* un *L. Malferrari*, kā arī *H. Tserepa-Lacombe*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Vācijas Federatīvo Republiku, ko sākotnēji pārstāvēja *T. Henze* un *D. Klebs*, vēlāk – *D. Klebs*,
pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Ungārija, ko pārstāv *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *M. Vilaras* [*M. Vilaras*], Tiesas priekšsēdētājs *K. Lēnartss*
[*K. Lenaerts*], kas pilda ceturtās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši *L. Bejs Larsens* [*L. Bay Larsen*],
S. Rodins [*S. Rodin*] (referents) un *N. Pisarra* [*N. Piçarra*],

ģenerālvokāts: *M. Špunars* [*M. Szpunar*],

sekretārs: *K. Malaceks* [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 7. novembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 28. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, saglabājot fiksētus tarifus arhitektiem un inženieriem, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi LESD 49. pantā, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV 2006, L 376, 36. lpp.) 15. panta 1. punktā, 2. punkta g) apakšpunktā un 3. punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 2 Direktīvas 2006/123 40. apsvērums ir formulēts šādi:

“Jēdzienu “sevišķi svarīgi iemesli saistībā ar sabiedrības interesēm”, uz ko ir atsauces dažos šīs direktīvas noteikumos, pakāpeniski ir izstrādājusi Tiesa savā judikatūrā attiecībā uz Līguma 43. un 49. pantu, un tas var turpināt attīstīties. Šis jēdziens, kā tas atzīts Tiesas judikatūrā, aptver vismaz šādas jomas: [...] pakalpojumu saņēmēju aizsardzība; [...] vides un pilsētvides aizsardzība, tostarp pilsētplānošana un lauku apvidu plānošana; [...] intelektuālā īpašuma aizsardzība; kultūras politikas mērķi; [...]”

- 3 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro pakalpojumiem, ko sniedz pakalpojumu sniedzēji, kuri veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī.”

- 4 Minētās direktīvas 15. pants ir izteikts šādi:

“1. Dalībvalstis pārbauda, vai saskaņā ar to tiesību sistēmu tiek piemērota kāda no 2. punktā minētajām prasībām, un nodrošina, ka visas šādas prasības atbilst 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Dalībvalstis pielāgo savus normatīvos vai administratīvos aktus tā, lai tie atbilstu šiem nosacījumiem.

2. Dalībvalstis pārbauda, vai to tiesību sistēmā kā nosacījums, lai atļautu piekļuvi pakalpojumu darbībai vai tās veikšanu, ir paredzēta atbilstība jebkurai no šādām nediskriminējošām prasībām:

[..]

- g) fiksēti minimālie un/vai maksimālie tarifi, kas ir jāievēro pakalpojumu sniedzējam;

[..]

3. Dalībvalstis pārbauda, vai 2. punktā minētās prasības atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) nediskriminēšana: prasības nedrīkst ne tieši, ne netieši būt diskriminējošas saistībā ar valstspiederību vai uzņēmumu gadījumā – saistībā ar juridiskās adreses atrašanās vietu;
- b) nepieciešamība: prasībām ir jābūt pamatotām ar sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm;
- c) samērīgums: prasībām ir jābūt piemērotām, lai sasniegtu noteikto mērķi; tās nedrīkst būt augstākas, nekā ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, un nedrīkst pastāvēt iespēja šīs prasības aizstāt ar citiem mazāk ierobežojošiem pasākumiem, ar kuriem sasniedz to pašu rezultātu.

[..]

5. Šīs direktīvas 39. panta 1. punktā paredzētajā savstarpējā novērtējuma ziņojumā dalībvalstis norāda:

- a) prasības, kuras tās plāno saglabāt, un iemeslus, kāpēc tās uzskata, ka šīs prasības atbilst 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem;
- b) prasības, kuras ir atceltas vai padarītas mazāk ierobežojošas.

6. No 2006. gada 28. decembra dalībvalstis neievieš nevienu tāda veida jaunu prasību, kas minēta 2. punktā, izņemot gadījumus, kad šī prasība atbilst 3. punktā minētajiem nosacījumiem.

[..]”

Vācijas tiesības

5 Arhitektu un inženieru honorāri tiek regulēti ar 2013. gada 10. jūlija *Honorarordnung für Architekten und Ingenieure* (Noteikumi par arhitektu un inženieru honorāriem; *BGBI. I, 2276.* lpp.; turpmāk tekstā – “*HOAI*”).

6 *HOAI* 1. pants ir formulēts šādi:

“Ar šiem noteikumiem regulē atlīdzības aprēķinu, kas maksājama par arhitektu un inženieru (pasūtījuma izpildītāji), kuru juridiskā adrese ir Vācijā, sniegtajiem pamatpakalpojumiem, ciktāl uz šiem pamatpakalpojumiem attiecas šie noteikumi un ciktāl tie tiek sniegti Vācijas teritorijā.”

7 Saskaņā ar *HOAI* 3. pantu:

“1. Honorāri par pamatpakalpojumiem teritorijas plānošanas, būvprojektu plānošanas un specializētās plānošanas jomā ir saistoši reglamentēti šo noteikumu 2.–4. daļā. Honorāri par konsultāciju pakalpojumiem, kas minēti 1. pielikumā, nav saistoši reglamentēti.

2. Pamatpakalpojumi, kas parasti ir nepieciešami pasūtījuma pienācīgai izpildei, ir ietverti pakalpojumu profilos. Saskaņā ar 2.–4. daļas normām pakalpojumu profili ir sadalīti pakalpojumu posmos.

3. Īpašo pakalpojumu uzskaitījums šajos noteikumos un to pielikumā ietvertajos pakalpojumu profilos nav izsmēlošs. Īpašie pakalpojumi var tikt nolīgti arī attiecībā uz pakalpojumu profiliem un pakalpojumu posmiem, uz kuriem tie nav attiecināti, ar nosacījumu, ka tie nav šo profilu un posmu pamatpakalpojumi. Honorāri par īpašajiem pakalpojumiem var tikt brīvi nolīgti.

4. Vienmēr ir jāņem vērā pakalpojuma izmaksu efektivitāte.”

8 *HOAI* 7. pantā ir paredzēts:

“1. Honorāri ir balstīti uz rakstisku vienošanos, ko līgumslēdzēji noslēdz, vienojoties par pasūtījumu atbilstoši šajos noteikumos paredzētajiem minimāliem un maksimālajiem tarifiem.

2. Ja aprēķinātās attiecināmās izmaksas vai teritorijas neiekļaujas šo noteikumu honorāru tabulās paredzētajos honorāru tarifos, par honorāriem var brīvi vienoties.

3. Šajos noteikumos paredzētos minimālos honorārus izņēmuma gadījumos var samazināt, noslēdzot rakstisku vienošanos.

4. Šajos noteikumos paredzētos maksimālos honorārus var pārsniegt tikai ārpuskārtas vai neparasti ilgstošu pamatpakalpojumu gadījumā, par to rakstiski vienojoties. Šādā gadījumā neņem vērā apstākļus, kas jau ir bijuši izšķiroši, klasificējot attiecīgajā honorāru kategorijā vai klasificējot minimālo un maksimālo tarifu ietvaros.”

9 *HOAI* 2.–4. daļā, kas minētas šo noteikumu 3. panta 1. punktā, ir ietvertas sīki izstrādātas tiesību normas par minimālajām un maksimālajām summām attiecībā uz teritorijas plānošanu, būvprojektu plānošanu un specializēto plānošanu. Dažās no šīm tiesību normām ir pieļauta minimālo tarifu pazemināšana izņēmuma gadījumos atbilstoši minēto noteikumu 7. panta 3. punktam.

10 *HOAI* 44. panta 7. punktā ir paredzēts:

“Ja tādu inženiertehnisko būvju plānošanas darbu izmaksas, kuras tiek būvētas lielā platībā ar vienādiem būvniecības nosacījumiem, nav samērīgas ar aprēķinātajiem honorāriem, piemēro 7. panta 3. punktu.”

11 *HOAI* 52. panta 5. punktā ir noteikts:

“Ja tādu inženiertehnisko būvju slodzi nesošo struktūru plānošanas darbu izmaksas, kuras tiek būvētas lielā platībā ar vienādiem būvniecības nosacījumiem, nav samērīgas ar aprēķinātajiem honorāriem, piemēro 7. panta 3. punktu.”

12 *HOAI* 56. panta 6. punkts ir formulēts šādi:

“Ja tādu inženiertehnisko būvju tehniskā aprīkojuma plānošanas darbu izmaksas, kuras tiek būvētas lielā platībā ar vienādiem būvniecības nosacījumiem, nav samērīgas ar aprēķinātajiem honorāriem, piemēro 7. panta 3. punktu.”

Pirmstiesas procedūra

13 Pēc Direktīvā 2006/123 izvirzīto pienākumu ievērošanas izvērtējuma Komisija ar atsevišķām dalībvalstīm rīkoja divpusējas sarunas tostarp par valsts tiesību aktos paredzētajiem fiksētajiem tarifiem. Šis bija konteksts, kurā Komisija uzsāka *EU Pilot* procedūru, kā ietvaros Vācijas Federatīvā Republika 2015. gada 10. martā pauda savu nostāju, pamatojot *HOAI* normas attiecībā uz arhitektu un inženieru tarifiem.

14 Ar 2015. gada 18. jūnija brīdinājuma vēstuli Komisija vērsa Vācijas iestāžu uzmanību uz to, ka ar *HOAI* normām attiecībā uz tarifiem var būt pārkāpts Direktīvas 2006/123 15. panta 1. punkts, 2. punkta g) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī LESD 49. pants.

15 Ar 2015. gada 22. septembra vēstuli Vācijas Federatīvā Republika tai izvirzītos iebildumus apstrīdēja. Tā uzsvēra, ka ar *HOAI* nav ierobežota brīvība veikt uzņēmējdarbību un ka, pat pieņemot, ka tā būtu, iespējama šāda veida ierobežojumu pamato primāri vispārējo interešu apsvērumi. Tā arī norādīja, ka attiecīgajās valsts tiesību normās ir regulētas tikai pilnībā iekšējas situācijas, kuras nevar vērtēt Direktīvas 2006/123 un LESD 49. panta gaismā.

16 2016. gada 25. februārī Komisija sniedza argumentētu atzinumu, kurā tā atkārtoja argumentus, ko bija izklāstījusi brīdinājuma vēstulē. Tā aicināja šo dalībvalsti veikt pasākumus, kas ir nepieciešami, lai izpildītu šī atzinuma prasības, divu mēnešu termiņā no tā saņemšanas brīža. Vācijas Federatīvā Republika uz minēto atzinumu atbildēja 2016. gada 13. maijā, paturot spēkā savu argumentāciju.

17 Komisija, uzskatīdama, ka Vācijas Federatīvā Republika pārmesto norādīto pārkāpumu nav novērsusi, nolēma celt šo prasību.

- 18 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 7. novembra rīkojumu Ungārijai tika atļauts iestāties lietā Vācijas Federatīvās Republikas prasījumu atbalstam.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 19 Pirmkārt, Komisija uzsver, ka *HOAI* ietver LESD 49. pantā un Direktīvā 2006/123 garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu. Tā uzskata, ka šis tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviesta minimālo un maksimālo tarifu sistēma arhitektu un inženieru pakalpojumiem, rada šķērslī jaunu pakalpojumu sniedzēju no citām dalībvalstīm ienākšanai Vācijas tirgū. Šajā ziņā tā apgalvo ka *HOAI* ierobežo iespējas tiem, kuriem ir grūtāk piesaistīt klientus Vācijas tirgū, sniegt pakalpojumus, kas ir līdzvērtīgi tiem, kurus piedāvā jau Vācijā uzņēmējdarbību veicoši pakalpojumu sniedzēji, par zemākām cenām nekā tās, kas ir paredzētas ar fiksēto tarifu, vai augstvērtīgākus pakalpojumus par cenām, kuras pārsniedz paredzētos maksimālos tarifus.
- 20 Šī iestāde uzskata, ka blīvais arhitektu un inženieru pakalpojumu piedāvājums Vācijā neietekmē attiecīgo brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu. Šajā ziņā tā uzsver, ka Direktīvas 2006/123 15. pantā nav atsauces uz tirgus situāciju un ka Tiesa 2006. gada 5. decembra spriedumā *Cipolla* u.c. (C-94/04 un C-202/04, EU:C:2006:758) pauda uzskatu, ka minimālo honorāru noteikšana advokātiem ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, lai gan tirgum bija raksturīgs ārkārtīgi liels advokātu skaits.
- 21 Turklāt tā apgalvo, ka, lai gan *HOAI* attiecas uz arhitektu un inženieru pakalpojumu sniegšanas kārtību, savu seku dēļ tie ierobežo pašu pieeju tirgum.
- 22 Piedevām Komisija no Direktīvas 2006/123 2. panta 1. punkta formulējuma izsecina, ka tas attiecas arī uz gadījumiem, kuros ir pilnībā iekšējas situācijas.
- 23 Otrkārt, Komisija uzskata, ka *HOAI* ietvertos brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumus nevar pamatot primārie vispārējo interešu apsvērumi, uz kuriem atsaucas Vācijas Federatīvā Republika.
- 24 Pirmām kārtām, Komisija uzskata, ka augsta pakalpojumu līmeņa saglabāšana šajā lietā nevar pamatot attiecīgo ierobežojumu. No Tiesas 2006. gada 5. decembra sprieduma *Cipolla* u.c. (C-94/04 un C-202/04, EU:C:2006:758) nevarot izsecināt, ka Tiesa ir uzskatījusi par likumīgu jebkuru tiesisko regulējumu, kurā ir noteikti minimālie tarifi, ja tirgum ir raksturīgs liels attiecīgo pakalpojumu sniedzēju skaits. Vācijas Federatīvajai Republikai esot bijis jāsniedz pierādījums tam, ka tarifi ir tādi, ar kuriem var nodrošināt šo pakalpojumu kvalitāti.
- 25 Konkrēti, Komisija uzskata, ka šai dalībvalstij bija jāpierāda, ka atteikšanās no minimālajiem tarifiem izraisītu jaunas šo pakalpojumu cenas noteikšanu, kas varētu radīt nedrošību attiecībā uz šo pakalpojumu kvalitāti. No *Eurostat* datiem izrietot, ka bruto darbības peļņa arhitektu pakalpojumu gadījumā Vācijā ir ievērojami lielāka nekā citās dalībvalstīs, lai gan neesot nevienas norādes uz to, ka citās dalībvalstīs sniegto pakalpojumu kvalitāte būtu zemāka tāpēc, ka ir zemākas peļņas maržas. Piedevām Komisija uzsver, ka *HOAI* pārsniedz to, kas ir nepieciešams izvīrītā mērķa sasniegšanai, jo pakalpojumu sniedzējiem, kuri vēlas sniegt savus pakalpojumus par mazāku cenu salīdzinājumā ar minimālajiem tarifiem, nav iespējas pierādīt, ka tie atbilst visām valsts tiesiskajā regulējumā izvīrītajām prasībām.

- 26 Komisija vērs uzmanību uz to, ka Vācijas Federatīvās Republikas argumentāciju vājina fakts, ka bieži tiek izmantota *HOAI* paredzētā iespēja noslēgt vienošanos par būvniecības izmaksām un noteikt zemākus honorārus par minimālajiem tarifiem, turklāt neesot iemesla sūdzēties par pakalpojumu kvalitātes pazemināšanos.
- 27 Otrām kārtām, Komisija noraida argumentāciju, saskaņā ar kuru patērētāju aizsardzības mērķis, novēršot informācijas asimetriju starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem, tiek sasniegts ar augstu pakalpojumu kvalitātes līmeni, kas savukārt tiekot garantēts ar minimālo tarifu piemērošanu. Komisijas ieskatā, šī argumentācija ir balstīta uz kļūdainu pieņēmumu, saskaņā ar kuru šādi tarifi garantē sniegto pakalpojumu kvalitāti.
- 28 Turklāt Komisija min, ka Direktīvas 2006/123 22. pantā pakalpojuma sniedzējiem ir noteikts pienākums informēt pakalpojuma saņēmējus par pakalpojuma cenu vai šīs cenas aprēķina metodi. Valsts iestādes varot paredzēt informācijas publicēšanu par parastī praksē piemērotajām cenām, norādot uz tirgus praksi. Piedevām tā vērs uzmanību uz to, ka Vācijas Federatīvā Republika nav paskaidrojusi iemeslus, kāpēc informācijas asimetrija nepastāv konsultāciju pakalpojumu gadījumā, uz kuriem neattiecas *HOAI* paredzētie fiksētie tarifi.
- 29 Šī iestāde uzskata, ka pētījumi, uz kuriem atsaucas šī dalībvalsts, neļauj pierādīt pakalpojumu cenu un to kvalitātes korelāciju. Tā norāda arī, ka iemesli, kuru dēļ apgalvotais minimālo tarifu stimulējošais efekts izraisot Vācijas Federatīvās Republikas vispārīgi aprakstītās sekas, neizriet no minētās dalībvalsts sniegtajiem paskaidrojumiem. Komisija ņem vērā, ka Eiropas Inženieru padomes 2015. gada 5. novembra vēstulē ir norādīts uz minētās padomes 2015. gada 26. septembra deklarāciju, kurā ir pozitīvi aprakstītas sistēmas, kas nodrošina vienotu, prognozējamu un pārskatāmu atlīdzību par atsevišķu veidu pakalpojumiem, tomēr stingri neierobežojot tiem noteiktos tarifus. Komisija uzskata, ka no minētās deklarācijas izriet, ka mazāk ierobežojoši pasākumi par tiem, kas ir paredzēti *HOAI*, ļauj sasniegt izvirzītos mērķus. Tā uzskata, ka, lai sasniegtu sagaidīto kvalitātes līmeni, būtu jānosaka alternatīvi pasākumi tiem, kas ir paredzēti *HOAI*, piemēram, noteikumi attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju un profesionālo atbildību.
- 30 Trešām kārtām, Komisija apgalvo, ka mērķi nodrošināt pakalpojumus sniedzēju uzņēmumu saglabāšanu un eksistences turpināšanu, kā arī ienākumus pakalpojumu sniedzējiem, ir tīri saimnieciskas dabas un nav primāri vispārējo interešu apsvērumi.
- 31 Treškārt, Komisija uzskata, ka pretēji tam, ko uzsver Vācijas Federatīvā Republika, *HOAI* paredzētie tarifu noteikumi nav piemēroti patērētāju aizsardzības mērķa sasniegšanai, jo patērētāji tajos netiek informēti par piedāvāto cenu atbilstību, un tiem arī netiek sniegta iespēja pārbaudīt summas, kas praktiski tiek piemērotas, neņemot vērā *HOAI* paredzēto tarifu skalu. Šīs iestādes ieskatā, lai gan šī tarifu skala ļauj patērētājiem vieglāk atšķirt dažādos veidus piedāvātos pakalpojumus un, iespējams, var būt noderīga, lai sarindotu pakalpojumus pēc to nozīmīguma, taču tā nepamato pienākumu piemērot minimālos un maksimālos tarifus atkarībā no šī sadalījuma apakšgrupās.
- 32 Ceturtkārt, Komisija norāda, ka *HOAI* 7. panta 3. un 4. punkts, kuros ir pieļauta zināma elastība fiksēto tarifu piemērošanā, ir jāuztver kā izņēmums, ko Vācijas tiesas interpretē šauri. Piemēram, ar rakstisku vienošanos atkāpties no maksimālajiem tarifiem esot iespējams tikai ārpuskārtas pamatpakalpojumu vai neparasti ilgstošu pamatpakalpojumu gadījumā.
- 33 Tā uzsver arī, ka saskaņā ar *HOAI* 7. panta 3. punktu atkāpes no minimālajiem tarifiem ir atļautas specifiskos gadījumos, kuri attiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz inženieri, bet ne arhitekti.
- 34 Vācijas tiesas, kā norāda Komisija, interpretē šauri arī atkāpes no minimālajiem tarifiem. Atsaucoties uz *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) judikatūru, Komisija apgalvo, ka pakalpojuma sniedzējs nevar uz saviem klientiem attiecināt izmaksu ietaupījumus savā uzņēmumā, kuri ir panākti ar racionalizāciju, ja tas izraisa tādas cenas noteikšanu, kas būtu zemāka par minimālajiem tarifiem.

- Konkrētāk, runājot par *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) 1997. gada 22. maija spriedumu, Komisija uzsver, ka no minētā sprieduma izriet, ka pat ilgstošas sadarbības gadījums, kas balstās uz arhitekta vai inženiera piedāvājumu, kurā ir paredzēti zemāki tarifi nekā minimālie, ir *HOAI* pārkāpums, jo katrs līgums ir jāapsver atsevišķi. Komisija secina, ka Vācijas sistēma nav pietiekami elastīga, lai to varētu uzskatīt par saderīgu ar Savienības tiesībām.
- 35 Piedevām Komisija apgalvo, pirmkārt, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tiek pieņemts, ka maksimālie tarifi veicina starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem pastāvošās informācijas asimetrijas novēršanu attiecībā uz sniegto pakalpojumu kvalitāti. Otrkārt, šī iestāde secina, ka mērķi aizsargāt klientus pret pārmērīgu honorāru noteikšanu var sasniegt, nodrošinot klientu ar atbilstošu informāciju, ar kuras palīdzību tas var izvērtēt, kāda ir no tā pieprasītā cena attiecībā pret parastajām tirgus cenām. Šāds pasākums būtu mazāk ierobežojošs par to, kas izriet no *HOAI* paredzētās tarifu sistēmas.
- 36 Vācijas Federatīvā Republika, pirmkārt, uzsver, ka ar *HOAI* nav pārkāpts ne LESD 49. pants, ne Direktīva 2006/123, jo, no vienas puses, šajos noteikumos minimālie un maksimālie tarifi honorāru jomā ir paredzēti tikai attiecībā uz teritorijas plānošanas, būvprojektu plānošanas un specializētās plānošanas pamatpakalpojumiem, attiecībā uz kuriem augsta kvalitātes standarta garantija atbilst vispārējo interešu mērķim, bet ne attiecībā uz konsultāciju pakalpojumiem, kuru gadījumā par honorāriem puses var brīvi apspriesties un vienoties.
- 37 No otras puses, *HOAI* esot paredzēti daudzi izņēmumi, lai garantētu iespēju vienoties par pareizu honorāru katrā konkrētajā gadījumā; tā izpaužoties šī tiesiskā regulējuma lielā elastība, kas ļaujot saimnieciskās darbības veicējiem no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm iekļūt Vācijas tirgū efektīvas konkurences apstākļos.
- 38 Šajā ziņā Vācijas Federatīvā Republika pamatojas uz Tiesas judikatūru, it īpaši 2009. gada 28. aprīļa spriedumu Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270), saskaņā ar kuru minimālie un maksimālie tarifi nav brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvas aprites ierobežojums, ja režīmu, kurā tie ir paredzēti, raksturo elastība, kas pieļauj zināmu tarifu pielāgošanu atkarībā no veikto pakalpojumu rakstura. Šajā gadījumā *HOAI* šādu elastību piedāvājot – gan attiecībā uz minimālajiem tarifiem, gan maksimālajiem tarifiem.
- 39 Turklāt tā apgalvo, ka no 2016. gada 15. novembra sprieduma *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874) izriet, ka pilnībā iekšējas situācijas nav jāvērtē brīvības veikt uzņēmējdarbību un Direktīvas 2006/123 gaismā, jo ne viena, ne otra nav šādām situācijām piemērojama.
- 40 Piedevām šī dalībvalsts uzskata, ka Komisija nav ne izklāstījusi iemeslus, kāpēc *HOAI* paredzētie minimālie un maksimālie tarifi ierobežotu pieeju tirgum, ne arī pierādījusi konkrētu brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu pastāvēšanu. Tā esot vienīgi atsaukusies uz “iespējamiem ierobežojumiem” un esot tikai apgalvojusi, ka tirgus situācijai “nav nozīmes”. Minētā dalībvalsts šajā ziņā atsaucas uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru ierobežojums nepastāv, ja pasākuma iespējamās sekas attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību ir pārāk nejaušas un pārāk netiešas, kā arī uz Direktīvas 2006/123 69. apsvērumu, kura formulējumā būtībā ir atgādināta šī judikatūra. Līdz ar to tā uzskata, ka šajā lietā izvērtējamais pasākums, kas pat neattiecas uz pieeju tirgum, konkrēti neietekmē brīvību veikt uzņēmējdarbību un ka Komisija nav sniegusi pierādījumu šādas ietekmes esamībai, lai gan tai tas bija jāpierāda.
- 41 Vācijas Federatīvā Republika turpinājumā atsaucas uz arhitektu un inženieru arodasociāciju sagatavotiem dokumentiem, no kuriem izrietot, ka *HOAI* nerada šķēršļus pieejai Vācijas tirgum un neierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību šīs dalībvalsts teritorijā.

- 42 Otrkārt un pakārtoti, Vācijas Federatīvā Republika uzsver, ka *HOAI* paredzēto tarifu sistēmu pamato primāri vispārējo interešu apsvērumi, proti, plānošanas pakalpojumu kvalitātes garantēšana, patērētāju aizsardzība, arhitektūras drošība, būvkultūras saglabāšana un ekoloģiska būvniecība. Šis dalībvalsts ieskatā, *HOAI* galvenais mērķis ir garantēt arhitektu un inženieru pakalpojumu kvalitātes augstu standartu.
- 43 Vācijas Federatīvā Republika uzsver, ka kvalitatīvi plānošanas pakalpojumi atbilst patērētāju aizsardzības mērķim divējādā ziņā: tie garantē ēku drošību un to uzdevums ir novērst kļūdas būvdarbu izpildē, kas turklāt ir ātrāka un saistīta ar mazākām izmaksām. Minētā dalībvalsts piebilst, ka minimālo tarifu noteikšanu atbalsta gan būvprojektu vadītāju arodasociācijas, gan patērētāju apvienības.
- 44 Vācijas Federatīvā Republika apstrīd Komisijas argumentāciju, kurā tā pauž uzskatu, ka attiecīgais brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums nav pamatots. Tā it īpaši uzsver, ka uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem balstītas tirgus struktūras saglabāšana ir vēlams mērķis, jo tādējādi tiek garantēta eksistence liela pakalpojumu sniedzēju skaitam un tiek veicināta uz “labāku kvalitāti” balstīta konkurence. Šī dalībvalsts norāda, ka Komisijas konstatējums attiecībā uz bruto darbības peļņu Vācijā var būt ievērojami izkropļots šis valsts teritorijā darbojošos uzņēmumu struktūras dēļ. Tā piebilst, ka no 2009. līdz 2014. gadam pastāvējušo iespēju noslēgt vienošanos par būvniecības izmaksām *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) 2014. gadā atzina par prettiesisku.
- 45 Treškārt, Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka minimālo tarifu noteikšana ir piemērota, lai nodrošinātu mērķi garantēt augstu pakalpojumu kvalitātes līmeni. Šajā ziņā tā atgādina, ka Tiesa 2006. gada 5. decembra spriedumā *Cipolla* u.c. (C-94/04 un C-202/04, EU:C:2006:758) principā atzina, ka tirgū, ko raksturo izteikta informācijas asimetrija starp pakalpojumu sniedzējiem un pakalpojumu saņēmējiem, kā arī liels pakalpojumu sniedzēju skaits, pastāv saikne starp minimālā tarifa pakalpojumu sniegšanai ieviešanu un pēdējo minēto kvalitātes saglabāšanu, turklāt, pat neņemot vērā to, ka Tiesa atstāja valsts tiesas ziņā konstatēt šīs saiknes esamību un nozīmīgumu pamatlietā. Starp citu, Tiesa salīdzināmās situācijās esot atzinusi dalībvalstu novērtējuma brīvību, tādējādi nevarot tikt prasīts, lai tās pierādītu cēloņsakarību *sine qua non* nosacījuma izpratnē starp pakalpojuma kvalitāti un cenu valsts tirgū. Minētā dalībvalsts precizē, ka, lai gan nepastāv attiecīga prasība, tā, pieņemot *HOAI*, ir balstījies uz sīki izstrādātiem pētījumiem par minimālo un maksimālo tarifu noteikšanu un to ietekmi.
- 46 Vācijas Federatīvās Republikas ieskatā, minimālie un maksimālie tarifi ir piemēroti, lai sasniegtu sagaidīto kvalitāti, tāpēc ka pastāv saikne starp cenu un kvalitāti, jo ievērojams darba apjoms, kuru veic augsti kvalificēts personāls, ietekmē cenu, kas kļūst augstāka. Ja cena ir zemāka par noteiktu līmeni, var tikt pieņemts, ka šo cenu var nodrošināt tikai ar zemāku pakalpojumu līmeni.
- 47 Tā šajā ziņā norāda “nelabvēlīgas atlases” riska pastāvēšanu plānošanas pakalpojumu tirgū Vācijā. Proti, patērētāji, nebūdami pietiekami informēti un nespējami uztvert kvalitātes atšķirības, sistemātiski izšķirtos par lētāko piedāvājumu, tādējādi konkurence balstītos vairs tikai uz cenu. Ņemot vērā šo informācijas asimetriju starp pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem apvienojumā ar liela pakalpojumu sniedzēju skaita esamību tirgū, praktiski vairs nebūtu iespējams saglabāt konkurētspēju un gūt peļņu citādi, kā vien sniedzot pazeminātas kvalitātes pakalpojumus; tas izraisītu “morālā riska” vai “nelabvēlīgas atlases” situāciju.
- 48 Minētā dalībvalsts uzskata, ka, ar tiesību aktu nosakot minimālos tarifus, cenas kā konkurences faktora nozīme tiek samazināta, un tas ļaujot novērst šādu pakalpojumu kvalitātes pasliktināšanos.
- 49 Vācijas Federatīvā Republika arī uzsver, ka *HOAI* paredzēto minimālo tarifu noteikšana nepārsniedz to, kas ir nepieciešams minēto mērķu sasniegšanai, un ka nav mazāk ierobežojoša pasākuma, jo *HOAI* ir ņemts vērā attiecīgo pakalpojumu raksturs, šādi tarifi ir noteikti tikai attiecībā uz plānošanas pakalpojumiem un ir paredzēti daudzi izņēmumi to piemērošanai.

- 50 Komisijas ierosinātie alternatīvie pasākumi neesot piemēroti fiksēto tarifu aizstāšanai. Proti, pieejas profesijai noteikumi garantējot tikai to, ka profesijai piederīgajiem ir prasītā kvalifikācija, bet fiksētu tarifu sistēma ļaujot nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu. Pirmkārt, pieeja profesionālajai darbībai, uz kuru attiecas *HOAI*, Vācijā neesot ierobežota un ikviena persona principā varot veikt šādu darbību, ja vien tā ievēro šo tiesisko regulējumu. Otrkārt, iespējamu tiesisko regulējumu ieviešana, reglamentējot pieeju attiecīgajām profesijām, esot lielāks brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums nekā tas, kas izriet no *HOAI*.
- 51 Piedevām Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka alternatīva paredzēt atbildības un profesionālās atbildības obligātās apdrošināšanas noteikumus arī nav pārliecinoša. Tiekot uzskatīts, ka *HOAI* ietvertie noteikumi par honorāriem preventīvi nodrošina augstu pakalpojumu kvalitāti, bet atbildības un apdrošināšanas noteikumi, kas ir piemērojami tikai tad, kad ir radušies zaudējumi, pēc sava rakstura neesot piemēroti tam, lai aizsargātu tādas vispārējās intereses kā būvju drošība, būvkultūra un ekoloģija.
- 52 Attiecībā uz Komisijas ierosināto alternatīvu – paredzēt noteikumus attiecībā uz profesionālās darbības veikšanu – tā ļaujot sasniegt tikai minimālu veikto pakalpojumu kvalitāti, nevis ar strīdīgo tiesisko regulējumu izvirzīto augsto kvalitātes standartu. Lai sasniegtu izvirzīto kvalitātes standartu, esot vai nu visiem attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem jānosaka pienākums iestāties arodasociācijās, kas atbild par sniegto pakalpojumu kvalitātes uzraudzību, vai arī jāizslēdz no tirgus tie, kuri nav šādu asociāciju biedri.
- 53 Visbeidzot Vācijas Federatīvā Republika apstrīd alternatīvu publicēt informāciju par parasti praksē piemērotajām cenām norāžu veidā uz tirgus praksi. Šī dalībvalsts uzskata, ka šāda publicēšana neatrisinātu informācijas asimetrijas problēmu un varētu pat pastiprināt cenu lejupvērsto “spirāli”.
- 54 Ceturtkārt, Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka maksimālie tarifi nav šķērslis brīvībai veikt uzņēmējdarbību un tos katrā ziņā pamato patērētāju aizsardzība, novēršot to, ka viņiem būtu jāuzņemas pārspīlēti liels apgrūtinājums, kas izrietētu no pārmērīgiem tarifiem. Turklāt tie esot piemēroti minēto mērķu sasniegšanai.
- 55 Ungārija, kas ir iestājusies lietā Vācijas Federatīvās Republikas prasījumu atbalstam, būtībā pievienojas šīs dalībvalsts argumentācijai.

Tiesas vērtējums

- 56 Vispirms attiecīgais valsts tiesiskais regulējums ir jāizvērtē no Direktīvas 2006/123 15. panta viedokļa, pirms vajadzības gadījumā tiek izvērtēts šis tiesiskais regulējums no LESD 49. panta viedokļa.
- 57 Iesākumā ir jānoraida Vācijas valdības argumentācija, saskaņā ar kuru Direktīvas 2006/123 15. pants nav piemērojams pilnībā iekšējām situācijām, t.i., situācijām, kuru fakti ir saistīti tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju.
- 58 Tiesa jau ir nospriedusi, ka Direktīvas 2006/123 III nodaļas normas par pakalpojumu sniedzēju brīvību veikt uzņēmējdarbību ir jāinterpretē tādējādi, ka tās ir piemērojamas arī situācijā, kad visi atbilstošie apstākļi ir saistīti tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju (spriedums, 2018. gada 30. janvāris, X un *Visser*, C-360/15 un C-31/16, EU:C:2018:44, 110. punkts).
- 59 Turpinājumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2006/123 15. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jāpārbauda, vai to tiesību sistēmā ir paredzētas kādas no 2. punktā minētajām prasībām, un jānodrošina, lai tās būtu atbilstošas 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

- 60 Minētās direktīvas 15. panta 2. punkta g) apakšpunkts attiecas uz prasībām, saskaņā ar kurām nosacījums darbības veikšanai ir minimālo un/vai maksimālo tarifu ievērošana no pakalpojuma sniedzēja puses.
- 61 No minētā 15. panta 5. un 6. punkta izriet, ka dalībvalstīm ir atļauts saglabāt vai attiecīgā gadījumā ieviest tāda veida prasības, kādas ir minētas šī paša panta 2. punktā, ar nosacījumu, ka tās atbilst 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūnijs, *Rina Services u.c.*, C-593/13, EU:C:2015:399, 33. punkts).
- 62 Minētie nosacījumi attiecas, pirmkārt, uz konkrēto prasību nediskriminējošo raksturu, nepieļaujot, ka tās būtu tieši vai netieši diskriminējošas saistībā ar valstspiederību vai – uzņēmumu gadījumā – saistībā ar juridiskās adreses atrašanās vietu, otrkārt, uz to nepieciešamību, tas ir, prasībām ir jābūt pamatotām ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, un, treškārt, uz to samērīgumu – minētajām prasībām ir jābūt piemērotām, lai sasniegtu noteikto mērķi, un tās nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai, turklāt nedrīkst pastāvēt iespēja šo mērķi sasniegt ar citiem mazāk ierobežojošiem pasākumiem.
- 63 Direktīvas 2006/123 15. panta mērķis šajā ziņā ir saskaņot dalībvalstu reglamentējošo kompetenci attiecībā uz novērtējamajām prasībām atbilstoši šai tiesību normai, no vienas puses, un efektīvu brīvības veikt uzņēmējdarbību īstenošanu, no otras puses.
- 64 No tā izriet it īpaši, ka, lai gan dalībvalstij, kas atsaucas uz primāru vispārējo interešu apsvērumu, lai pamatotu prasību minētā 15. panta izpratnē, ir jāpierāda, ka tās tiesiskais regulējums ir piemērots un nepieciešams, lai sasniegtu izvirzīto leģitīmo mērķi, šis pierādīšanas pienākums nevar būt tik plašs, ka no šīs dalībvalsts tiktu pieprasīts pozitīvi pierādīt, ka neviens cits iespējams pasākums neļauj tādos pašos apstākļos sasniegt minēto mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija, C-518/06, EU:C:2009:270, 84. punkts un tajā minētā judikatūra; 2011. gada 24. marts, Komisija/Spānija, C-400/08, EU:C:2011:172, 123. punkts, kā arī 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association u.c.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 55. punkts). Šāda prasība praksē faktiski izraisītu to, ka konkrētajai dalībvalstij tiktu atņemta tās reglamentējošā kompetence aplūkotajā jomā.
- 65 Tas ir vēl jo vairāk neizbēgami, ja, kā norāda Vācijas Federatīvā Republika, dalībvalstij ir jāspēj “novērtējamo prasību” pamatot ar primāru vispārējo interešu apsvērumu, kolīdz minētā prasība ir ieviesta, un tātad hipotētiski tad, kad tai nemaz obligāti nav pieejami empīriski pierādījumi attiecībā uz šīs prasības izraisīto rezultātu salīdzinājumā ar citu pasākumu izraisīto rezultātu.
- 66 Šajā gadījumā uz prasībām, kas izriet no *HOAI*, tā kā ar tām tiek noteikti minimālie un maksimālie tarifi arhitektu un inženieru sniegto plānošanas pakalpojumu jomā, attiecas Direktīvas 2006/123 15. panta 2. punkta g) apakšpunkts.
- 67 Līdz ar to kā prasībām, kas ir minētas šajā tiesību normā, aplūkotajiem strīdīgajiem tarifiem, lai tie būtu saskanīgi ar šīs direktīvas mērķiem, ir jāatbilst trim tās 15. panta 3. punktā minētajiem nosacījumiem, proti, tiem ir jābūt nediskriminējošiem, nepieciešamiem un samērīgiem ar primāra vispārējo interešu apsvēruma īstenošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 1. marts, *CMVRO*, C-297/16, EU:C:2018:141, 54. punkts).
- 68 Runājot par pirmo no Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ir jākonstatē, ka šī sprieduma 66. punktā minētās prasības nav ne tieši, ne netieši diskriminējošas saistībā ar valstspiederību vai – uzņēmumu gadījumā – saistībā ar juridiskās adreses atrašanās vietu šīs tiesību normas a) punkta izpratnē, tādējādi šis nosacījums ir izpildīts.

- 69 Runājot par otro nosacījumu, Vācijas Federatīvā Republika norāda, ka minimālo tarifu uzdevums ir sasniegt plānošanas pakalpojumu kvalitātes, patērētāju aizsardzības, būvju drošības, būvkultūras saglabāšanas un ekoloģiskas būvniecības mērķi. Attiecībā uz maksimālajiem tarifiem – to mērķis esot nodrošināt patērētāju aizsardzību, garantējot honorāru pārskatāmību no atbilstošo pakalpojumu viedokļa un radot šķēršļus pārmērīgu tarifu piemērošanai.
- 70 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka ar būvdarbu kvalitāti un patērētāju aizsardzību saistītus mērķus Tiesa ir atzinusi par primāriem vispārējo interešu apsvērumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 3. oktobris, *Corsten*, C-58/98, EU:C:2000:527, 38. punkts; 2010. gada 8. septembris, *Stoß* u.c., C-316/07, no C-358/07 līdz C-360/07, C-409/07 un C-410/07, EU:C:2010:504, 74. punkts, kā arī 2015. gada 15. oktobris, *Grupo Itevelesa* u.c., C-168/14, EU:C:2015:685, 74. punkts).
- 71 Attiecībā uz būvkultūras saglabāšanas un ekoloģiskas būvniecības mērķiem – tie var tikt piesaistīti vispārīgākajiem kultūras un vēstures mantojuma saglabāšanas, kā arī vides aizsardzības mērķiem, kuri arī ir primāri vispārējo interešu apsvērumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 26. februāris, Komisija/Francijs, C-154/89, EU:C:1991:76, 17. punkts, un 2004. gada 14. decembris, Komisija/Vācija, C-463/01, EU:C:2004:797, 75. punkts).
- 72 Turklāt ir jānorāda, ka Direktīvas 2006/123 40. apsvērumā ir apstiprināts, ka pakalpojumu saņēmēju aizsardzība, vides aizsardzība un kultūras politikas mērķi ir primāri vispārējo interešu apsvērumi.
- 73 Runājot par trešo Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punktā minēto nosacījumu, saskaņā ar to vienlaikus ir jābūt īstenotiem trīs elementiem, proti, prasībai ir jābūt piemērotai, lai sasniegtu noteikto mērķi, tā nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai, un nedrīkst pastāvēt iespēja šo mērķi sasniegt ar mazāk ierobežojošu pasākumu.
- 74 Šajā ziņā dalībvalstij, kura, kā šajā lietā Vācijas Federatīvā Republika, lai pamatotu pasākumu, ko tā ir noteikusi, atsaucas uz primāru vispārējo interešu apsvērumu, ir jānorāda konkrēti fakti, kuri ļautu pamatot tās argumentāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 23. janvāris, Komisija/Belģija, C-296/12, EU:C:2014:24, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 75 Šajā kontekstā iesākumā ir jāuzsver – tā kā būvju drošības, būvkultūras saglabāšanas un ekoloģiskas būvniecības mērķu ievērošana ir tieši saistīta ar plānošanas darbu kvalitāti, nāktos atzīt gan *HOAI* piemērotību šo pirmo trīs mērķu sasniegšanai, gan šo noteikumu nepieciešamību šim nolūkam, ja tiktu pierādīts, ka tie ir piemēroti un nepieciešami šīs kvalitātes nodrošināšanai.
- 76 Attiecībā uz, pirmkārt, *HOAI* piemērotību minēto mērķu sasniegšanai Vācijas Federatīvā Republika uzsver, ka starp pakalpojuma cenu un pēdējā minētā kvalitāti pastāvošās saiknes dēļ minimālo tarifu noteikšana ir piemērota, lai sasniegtu mērķi garantēt sniegto pakalpojumu kvalitātes augstu līmeni.
- 77 Turklāt šādu tarifu noteikšana arī esot piemērota patērētāju aizsardzības mērķa sasniegšanai, izlīdzinot starp arhitektiem un inženieriem, no vienas puses, un patērētājiem, no otras puses, pastāvošās informācijas asimetrijas sekas, kura var izraisīt to, ka konkurence balstās vienīgi uz cenām un ka patērētāji savus pakalpojumu sniedzējus izvēlas tikai pēc to sniegto pakalpojumu cenām.
- 78 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka nevar *a priori* izslēgt, ka minimālā tarifa noteikšana ļauj novērst to, ka pakalpojumu sniedzēji tāda tirgus kontekstā, ko raksturo ārkārtīgi liels pakalpojumu sniedzēju skaits, tiek pamudināti īstenot konkurenci, kas var izpausties kā pakalpojumu sniegšana par pazeminātām cenām un ir saistīta ar sniegto pakalpojumu kvalitātes pasliktināšanās risku (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 5. decembrī, *Cipolla* u.c., C-94/04 un C-202/04, EU:C:2006:758, 67. punkts).
- 79 Šajā lietā netiek apstrīdēts, kā to apgalvo Vācijas Federatīvā Republika, ka šajā dalībvalstī plānošanas pakalpojumu tirgū būvniecības jomā darbojas ļoti liels saimnieciskās darbības veicēju skaits.

- 80 Tāpat Komisija nav pienācīgi apstrīdējusi Vācijas Federatīvās Republikas apgalvojumu, saskaņā ar kuru šo tirgu raksturo liela informācijas asimetrija, kas ir saistīta ar to, ka pakalpojumu sniedzējiem ir speciālās prasmes, kuru nav vairumam viņu klientu, tādējādi radot šiem pēdējiem minētajiem grūtības novērtēt sniegto plānošanas pakalpojumu kvalitāti.
- 81 No tā izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika ir pietiekami pierādījusi, ka, ņemot vērā attiecīgā tirgus un pakalpojumu īpatnības, var pastāvēt risks, ka plānošanas pakalpojumu sniedzēji būvniecības jomā, kuri darbojas šajā dalībvalstī, varētu realizēt konkurenci, kas var izpausties kā pakalpojumu sniegšana par pazeminātām cenām, un pat ka nelabvēlīgas atlasses ceļā tiek izslēgti saimnieciskās darbības veicēji, kuri piedāvā kvalitatīvus pakalpojumus.
- 82 Šādā kontekstā ar minimālo tarifu noteikšanu var tikt veicināta šī riska ierobežošana, radot šķēršļus pakalpojumu sniegšanai par cenām, kas nav pietiekami augstas, lai ilgtermiņā nodrošinātu šo pakalpojumu kvalitāti.
- 83 Papildus tam Vācijas Federatīvā Republika ir iesniegusi dažādus pētījumus, kas atbalsta tās nostāju, saskaņā ar kuru tādā tirgū, kāds ir Vācijas tirgus, ko raksturo liels mazo un vidējo uzņēmumu skaits, minimālo tarifu noteikšana plānošanas pakalpojumu jomā var būt piemērots pasākums, lai garantētu to augstu kvalitātes līmeni.
- 84 Šajos apstākļos ar Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru cena kā tāda nav norāde uz pakalpojuma kvalitāti, nepietiek, lai novērstu Vācijas Federatīvās Republikas norādīto risku, ka šī sprieduma 79. un 80. punktā minēto divu faktoru sakritība varētu izraisīt plānošanas jomā sniegto pakalpojumu kvalitātes pasliktināšanos, ne arī lai pierādītu, ka šo risku nevarētu ierobežot ar pasākumu, ar ko tiktu izslēgta pakalpojumu sniegšana par pārāk zemām cenām.
- 85 Piedevām, lai gan Komisija Vācijas Federatīvajai Republikai pārmet, ka tā nav pierādījusi, ka minimālo tarifu atcelšana izraisītu kvalitātes pazemināšanos, ir jāuzsver, kā izriet no šī sprieduma 64. un 65. punkta, ka šai dalībvalstij nav jāsniedz šāds pierādījums, bet ir jāpierāda tikai, ka *HOAI* var ievērojami veicināt izvirzīto mērķu sasniegšanu, ierobežojot plānošanas pakalpojumu kvalitātes pasliktināšanās risku.
- 86 Šo secinājumu neatspēko Komisijas arguments, saskaņā ar kuru bruto darbības peļņa, runājot par arhitektu pakalpojumiem Vācijā, ir ievērojami lielāka nekā citās dalībvalstīs, lai gan nav nevienas norādes uz to, ka citās dalībvalstīs sniegto pakalpojumu kvalitāte būtu zemāka tāpēc, ka ir zemākas peļņas maržas.
- 87 Komisijas demonstrētā tabula parāda bruto darbības peļņu attiecībā uz arhitektu pakalpojumiem dalībvalstīs 2014. gadā, tomēr tajā, runājot par Vācijas Federatīvo Republiku, nav veikts nošķirums starp plānošanas pakalpojumiem, uz kuriem attiecas minimālie tarifi, un konsultāciju pakalpojumiem, uz ko tie neattiecas. Piedevām šī tabula atspoguļo situāciju tirgū tikai viena gada laikā, tādējādi nevar izdarīt nekādus secinājumus attiecībā uz tirgus attīstību pēc minimālo tarifu ieviešanas. Visbeidzot ir jānorāda, kā apgalvo Vācijas Federatīvā Republika, ka bruto darbības peļņa ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā uzņēmumu struktūra, darbaspēka izmaksas vai no citiem pakalpojumu sniedzējiem saņemtu pakalpojumu izmantošana, nevis vienīgi no konkurences spiediena attiecīgajā tirgū.
- 88 No šī sprieduma 75.–87. punktā veiktajiem konstatējumiem izriet, ka, ņemot vērā Vācijas tirgus raksturiezīmes, plānošanas pakalpojumu minimālo tarifu pastāvēšana principā var veicināt augsta plānošanas pakalpojumu kvalitātes līmeņa garantēšanu un līdz ar to Vācijas Federatīvās Republikas izvirzīto mērķu sasniegšanu.

- 89 Tomēr ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru valsts tiesiskais regulējums ir piemērots tam, lai garantētu izvirzītā mērķa sasniegšanu tikai tad, ja tas patiesi atbilst prasībai sasniegt to saskanīgi un sistemātiski (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 55. punkts, un 2015. gada 15. oktobris, *Grupo Itevelesa u.c.*, C-168/14, EU:C:2015:685, 76. punkts, kā arī rīkojumu, 2016. gada 30. jūnijs, *Sokoll-Seebacher* un *Naderhirn*, C-634/15, EU:C:2016:510, 27. punkts).
- 90 Šajā gadījumā Komisija būtībā uzsver, ka ar Vācijas tiesisko regulējumu mērķis nodrošināt augstu plānošanas pakalpojumu kvalitātes līmeni netiek īstenots saskaņoti un sistemātiski, jo pati plānošanas pakalpojumu veikšana Vācijā nav atļauta tikai personām, kuras veic reglamentētu darbību, tādējādi katrā ziņā nepastāv nekāda garantija, ka plānošanas pakalpojumus veic pakalpojumu sniedzēji, kas ir pierādījuši savu profesionālo kompetenci, lai to darītu.
- 91 Šajā ziņā Vācijas Federatīvā Republika procesuālajos rakstos ir norādījusi, ka plānošanas pakalpojumu sniegšana nav atļauta tikai tādu noteiktu profesiju pārstāvjiem, uz ko attiecas profesiju tiesiskajā regulējumā noteikta vai amatniecības kameru īstenota obligātā uzraudzība, un šādus pakalpojumus sniegt ir tiesības arī citiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav arhitekti un inženieri un uz kuriem neattiecas profesiju tiesiskais regulējums.
- 92 Tomēr apstākļi, ka plānošanas pakalpojumus Vācijā var sniegt pakalpojumu sniedzēji, kuri nav pierādījuši savu profesionālo kompetenci, lai to darītu, izpaužas nesaskaņotība Vācijas tiesiskajā regulējumā, ņemot vērā augsta plānošanas pakalpojumu kvalitātes līmeņa saglabāšanas mērķi, kas ir izvirzīts ar minimālajiem tarifiem. Neņemot vērā šī sprieduma 88. punktā veikto konstatējumu, ir jāsecina, ka šādi minimālie tarifi nevar būt piemēroti tam, lai sasniegtu šādu mērķi, ja, kā izriet no Tiesai sniegtās informācijas, attiecībā uz pašu šo pakalpojumu veikšanu, uz kuru attiecas šie tarifi, nepastāv minimālas garantijas, kas ļautu nodrošināt minēto pakalpojumu kvalitāti.
- 93 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Vācijas Federatīvajai Republikai nav izdevies pierādīt, ka *HOAI* paredzētie minimālie tarifi ir piemēroti, lai garantētu, ka tiek īstenots mērķis saglabāt augstu plānošanas pakalpojumu kvalitātes līmeni un nodrošināt patērētāju aizsardzību.
- 94 Turpretim attiecībā uz maksimālajiem tarifiem – tie, kā apgalvo Vācijas Federatīvā Republika, var veicināt patērētāju aizsardzību, palielinot pakalpojumu sniedzēju praksē piemēroto tarifu pārskatāmību un radot šķēršļus tam, ka pēdējie minētie praksē piemērotu pārmērīgus tarifus.
- 95 Tomēr, kā ir norādīts ģenerālvokāta secinājumu 111. punktā, Vācijas Federatīvā Republika nav pierādījusi iemeslus, kāpēc ar to, ka klientiem tiktu sniegtas norādes cenu jomā attiecībā uz dažādajām *HOAI* minēto pakalpojumu kategorijām, ko Komisija ir ierosinājusi kā mazāk ierobežojošu pasākumu, nepietiktu pienācīgai minētā mērķa sasniegšanai. No tā izriet, ka prasību, kas izpaužas kā maksimālo tarifu noteikšana, nevar uzskatīt par samērīgu ar šo mērķi.
- 96 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, saglabājot fiksētus tarifus arhitektu un inženieru sniegtiem plānošanas pakalpojumiem, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi Direktīvas 2006/123 15. panta 1. punktā, 2. punkta g) apakšpunktā un 3. punktā paredzētos pienākumus.
- 97 Ņemot vērā iepriekš minēto, attiecīgais tiesiskais regulējums nav jāizvērtē no LESD 49. panta viedokļa.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 98 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums pēdējai minētajai ir nelabvēlīgs, tad Vācijas Federatīvajai Republikai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus.
- 99 Saskaņā ar šī reglamenta 140. panta 1. punktu dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Līdz ar to Ungārija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Saglabājot fiksētus tarifus arhitektu un inženieru sniegtiem plānošanas pakalpojumiem, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū 15. panta 1. punktā, 2. punkta g) apakšpunktā un 3. punktā paredzētos pienākumus.**
- 2) **Vācijas Federatīvā Republika sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.**
- 3) **Ungārija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]